

Značilnosti izmedmetih priponskih nizov v *Besednodružinskem slovarju slovenskega jezika za iztočnice na b*

IRENA STRAMLJIČ BREZNIK

Filozofska fakulteta, Koroška cesta 160,
SI 2000 Maribor, irena.stramljic@um.si

DOI: <https://doi.org/10.18690/scn.17.1.1-17.2024>

1.01 Izvirni znanstveni članek – 1.01 Original Scientific Article

V prispevku se posvečamo kvalitativni analizi izmedmetnih priponskih nizov na podlagi gradiva iz *Besednodružinskega slovarja slovenskega jezika za iztočnice na b*. Zanima nas, katere pomenske skupine tvorjenk si sledijo znotraj najpogostejših dvo-, tro- ali redkih štiripriponskih nizov. Čeprav je vzorec majhen, na ravni priponske obrazilne kombinatorike in trdnosti pomenskega sosledja tvorjenk ugotavljamo, da so nekateri izpostavljeni dvo- in tropriponski nizi prepoznani kot produktivni besedotvorni modeli izmedmetnih izpeljank, saj so s tvorjenkami potrjeni v širši jezikovni rabi, kot jo odraža korpus metaFida.

The present paper focuses on the qualitative analysis of suffix sets in derivatives from interjections based on the material from the *Semantic-Field Dictionary of the Slovenian language for Entries in B*. The purpose of the analysis is to determine which semantic groups of word formations follow each other within the most common two-, three- or rare four-suffix sets. Although the sample is small, the analysis shows that at the level of suffix combinations and the strength of the semantic sequence of word formations, some of the two- and three-suffix sets are recognized as productive word-formation models of derivatives from interjections, as they also occur in wider linguistic use, as reflected in the metaFida corpus.

Gljučne besede: medmet, izmedmetne izpeljanke, besedotvorni modeli, priponski nizi, pomenske skupine izpeljank

Key words: interjection, derivatives from interjections, word-formation models, suffix sets, semantic groups of derivatives

1 Uvod

1.1 Medmetom je bilo v sodobnem slovenskem jezikoslovju v zadnjih desetletjih posvečene precej pozornosti (Snoj 2022: 237) v izdajah slovenske slovnice od 1976 do 2004 (Toporišič ⁴2000: 450–462), leksikalnega pomenoslovja od

2000, 2013 do e-izdaje 2021 (Vidovič Muha 2021), v monografiji o medmetih (Stramljič Breznik 2014a) in člankih (Stramljič Breznik 2012, 2013a, 2013b, 2014b; Krvina, Žele 2017).

Raziskave sledijo spoznanju, da kategorialne lastnosti leksemov izhajajo iz njihove skladenjske vloge. Medmeti ali interjekcije sodijo v tisto skupino besednih vrst, ki imajo nestavčnočlensko vlogo, saj so modificiran izraz stavčne povedi, njihov denotat je govorno dejanje (Vidovič Muha 2000: 30–32). Zato jih lahko uporabimo kot samostojne pastavke, ki so v določenem kontekstu, skupnem tvorcu in naslovniku, popolnoma smiselni (Toporišič 2000: 450).¹

1.2 V slovenistiki (Toporišič 2000: 450–462) je utrjena delitev medmetov na: (a) razpoloženjske, ki izražajo človekovo razpoloženje; (b) posnemovalne, ki posnemajo šume v zvezi s človekom, živalsko oglašanje, zvoke naprav in slušni vtis kretnje ali giba, in (c) velelne, s katerimi velelamo ljudem in živalim; z vabnimi klici vabimo živali; z zvalnicami in pozdravi pa vzpostavljamo medčloveški družbeni stik. Nekoliko drugačna, vendar ne bistveno, je delitev (Vidovič Muha 2000: 87), ki medmete prav tako razvršča v tri pomenske skupine: (a) razpoloženjske, Toporišičevi velelni so preimenovani v (b) namerne, ker z določenimi variantami glasov ali njihovih povezav izražajo določeno namero v zvezi s človekom (zavrnitev, potrditev, dvom ...), v zvezi z živalmi (vabni klici, ukazi za določeno vedenje ...), in (c) posnemovalne (onomatopejske).

Po svoji naravi so medmeti pomensko in intonacijsko samostojno sporočilo, ki ne potrebuje niti diskurza niti jezikovnega konteksta, potrebuje le enega govorca, ki ubesedi svoj odnos do zunajjezikovne pojavnosti. Medmetno sporočilo praviloma ne pričakuje naslovnikovega odziva in pogosto ne potrebuje niti naslovnika oziroma je naslovnik govorec sam.

Predstavljena delitev medmetov velja v mnogih primerih, vendar ni absolutna, saj medmeti – razen prvinskih iz prve skupine – niso zelo stabilne besede (Snoj 2022: 241).

Redakcija medmetnih iztočnic v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, tretja izdaja (eSSKJ), je zato vodila do predloga njihove novejšje tipologizacije (Snoj 2022: 241–244), ki ji sledijo tudi slovarske razlage s pomenskouvvrščevalnimi sestavinami *posnema*, *ponazarja*, *izraža* ali *se uporablja*:

- (a) posnemovalni medmeti posnemajo glas/zvok; njihova podvrsta so (a1) ponazoritveni, s katerimi glasovno ponazorimo dejanje ali okoliščino;
- (b) razpoloženjski izražajo razpoloženje s podvrstami (b1) vzkličnih, s katerimi izražamo odnos do zaznavanja s čutili; (b2) kletvic, ki izražajo nejevoljo na bolj ali manj družbeno sprejemljiv način, in (b3) mašil, s katerimi

¹ Prispevek je nastal v okviru raziskovalnega projekta št. J6-3131 (Kombinatorika besedotvornih obrazil v slovenščini (2021–2024), vodja programa dr. Boris Kern), ki ga financira ARIS, in Raziskovalnega programa št. P6-0156 (Slovensko jezikoslovje, književnost in poučevanje slovenščine (2020–2025), vodja prof. dr. Marko Jesenšek), financer ARIS.

zapolnjujemo premore v govoru ali nakazujemo govorčevo obotavljanje ali nadomeščajo zloge besedila, zlasti v refrenu pesmi;

- (c) pozivni medmeti se od zgornjih skupin razlikujejo po navadno nižji stopnji ekspresivnosti ali njeni odsotnosti, pa tudi po večji usmerjenosti na naslovnika, soudeleženca v govornem dejanju, saj pozivajo človeka, boga ali živali k določenemu dejanju ali jih od njega odvračajo, njihova podskupina so (c1) pozdravni medmeti in (c2) zvalnice, s katerimi želi govorec pritegniti sogovornikovo pozornost.

Medmeti so lahko samostojni stavki ali pastavki, in to jih družijo s členki, ki se od medmetov razlikujejo po tem, da se uporabljajo le znotraj jezikovnega konteksta, v dialogu, da se torej sklicujejo na vsebino aktualnega diskurza, poleg tega so členkovni (pa)stavki praviloma eliptični. Temeljna razlika med besednima vrstama je ta, da medmet ubeseduje subjektivno dojemanje dogodka, članek pa je opis subjektivnega dojemanja okoliščine (Snoj 2022: 241).

Tako kot ni dokončno utrjena tipologija medmetov in členkov, tudi uvrščanje izrazov v eno ali drugo besedno vrsto ni enostavna, še posebej v primerih, ko imajo taki izrazi del kategorialnih lastnosti medmeta in del kategorialnih lastnosti členska. Prav zato sta Snoj in Žele (2022: 558–572) podrobno predstavila osemindvajset meril za razpoznavanje razlikovalnih lastnosti medmetov in členkov na ravni izraznih (segmentalne, nadsegmentalne in tvorbenne lastnosti), besedilnoskladenjskih (medmeti kot samostojna sporočila za razliko od členkov, ki so lahko le znotrajbesedilni) in pomenskih značilnosti (zmožnost večpomenskosti, abstrakcije in vzpostavljanje sinonimnega razmerja). Predstavljena merila se uporabljajo pri slovarski uvrstitvi besed, pri katerih jim besednovrstnosti medmeta ali členska ni mogoče pripisati zlahka. Številsko prevlada medmetnih oz. členkovnih lastnosti pa odloča o dokončnem pripisu eni ali drugi besedni vrsti.

1.3 Besedotvorna zmožnost medmetov je dvojna (Stramljič Breznik 2014: 47–64). Lahko tvorijo lastno besedno vrsto, in to s postopki sklapljanja, ki so rezultat podvojevanja (*čivčiv*) ali potrojevanja (*hahaha*) istih medmetov ali pa gre za sklapljanje različnih (*hokuspokus*). Redkejšje je sestavljanje s predponskim obrazilom *pre-* (*prejoj*) ali modifikacijska izpeljava, pri kateri je medmet intenziviran s sestavinami *-ej*, *-la*, *-sa*, *-ta* ipd. (*juh – juh-ej – juhej-sa; hoj – hoj-la; jeh – jeha-ta*).

Vendar so medmeti pogosto v vlogi reproduksijskih prvin za druge besedne vrste. Medmet kot motivirajoča beseda uporablja dva tvorbeni načina, tj. konverzijo² in izpeljavo, s katero najpogosteje motivira druge besedne vrste in tvori obsežnejše besedne družine, še posebej zaradi sistemske tvorbe izmedmetnih

² V tem prispevku ji ne bomo posvečali pozornosti. Več v Stramljič Breznik (2014); Snoj (2022); Snoj, Žele (2022).

glagolov, ki po predvidljivih vzorcih svoje besedne vrste tvorijo nadaljnje višjestopenjske tvorjenke.

V slovenščini je izpeljava glagolov iz medmetov produktiven tvorbeni vzorec (Toporišič 2000: 213). Pri tvorbi glagolov najpogosteje nastopata skupini posnemovalnih (npr. *beketati*, *bevskati*, *brbrati*, *brenkati*, *brundati*, *čivkati*, *drdrati*, *hrzati*, *javkati*, *kikirikati*, *kokodajsati*, *kukati*, *kvakati*, *meketati*, *škr-tati* ...) in razpoloženskih medmetov (npr. *ahati*, *bogmati se*, *dušati se*, *hudičati*, *madonati*, *ohati*, *primojdušati se*, *sakramentirati* ...). Tovrstno tvorbeno aktivnost, ki je manjša, lahko kažejo tudi velelni medmeti (npr. *ajati* otr. 'spati', *eksati* 'izpiti do dna', *hopati* 'poskakovati', *hopsati* 'poskakovati', *pardonirati* 'oprostati', *(s/š)topati* 'ustavljati avtomobile'). Pozdravni medmeti so izjemno redko v podstavi glagolske tvorjenke (npr. *hajlati* 'pozdravljati z nacističnim pozdravom heil').

2 Morfotaktične raziskave v slovenistiki in projekt KOBOS

2.1 Ker v nadaljevanju obravnavamo značilnosti izmedmetnih priponskih nizov, jih zato smiselno umestimo v morfotaktično usmerjen raziskovalni projekt *Kombinatorika besedotvornih obrazil v slovenščini* (KOBOS).

V sodobnem slovenskem jezikoslovju se do preloma tisočletja besedotvorne raziskave ne ukvarjajo z obrazilno kombinatoriko ali pa jo omenjajo le obrobno (Vidovič Muha 1988, Toporišič 2000), čeprav so bile za večino slovanskih jezikov (zlasti češčino, slovaščino, poljščino in ruščino) že izdelane morfemske analize (Stramljič Breznik 2004: 8), na osnovi katerih so bili v nadaljevanju izdani izčrpní oblikoslovno-besedotvorni ali samo besedotvorni morfološki slovarji, npr. slovaški *Morfematský slovník slovenčiny* M. Sokolove idr. (1999), npr. poljski *Słownik gniazd słowotwórczych wspólczonego języka ogólnopolskiego* M. Skarżyńskiego (2004), češki *Bazový morfematský slovník češtiny* Z. Šiške (2005), ruski *Словарь словообразовательных аффиксов современного русского языка* V. V. Lopatina in I. S. Uluhanova (2016), *Slovník slovotvorných prostředků v slovenčine* M. Ološtiaka in M. Ivanove (2021).

Šele v zadnjih dveh desetletjih se je v slovenistiki pozornost tej problematiki sistematičneje posvetila z besednodružinskim oz. stopenjskim pristopom. Metodologija stopenjskega besedotvorja, ki predstavlja eno od možnih izhodišč za morfotaktične raziskave, je bila v slovenskem jezikoslovnem prostoru preizkušena na gradivu besednih družin iztočnic na črko b (Stramljič Breznik 2004) ter na primeru glagolov čutnega zaznavanja (Kern 2017).

Besednodružinski slovar slovenskega jezika – Poskusni zvezek za iztočnice na B (BSSJ) je zasnovan kot tip enojezičnega specialnega slovarja, ki prinaša podatke o tvorbeni povezanosti besed. To pomeni, da so ob nemotivirani iztočnici po stopnjah tvorbe prikazane vse tvorjenke s skupnim korenem, ki so dosledno členjene na osnovni in obrazilni del. Knjižni slovar, izdelan na podlagi elektronskega, obsega iztočnice na b s 666 besednimi družinami, v katerih

je razvrščenih 11 136 enot. Slovar je bil ob nastanku pri vključevanju gradiva zavestno in hote izčrpen z namenom, da bi se zajela vsa tvorbeno problematika in nakazale njene potencialne rešitve, ki bi lajšale nadaljnjo sestavo. Temeljni gradivni viri so bili: Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ1), Besedišče slovenskega jezika (BSJ), Slovenski pravopis 2001 (SP) ter po referenčnem korpusu Fida³ paberkovalno zbrane nekatere besede črke b, manjkajoče v naštetih virih (Stramljič Breznik 2004). Tako zasnovan slovar predstavlja dobro izhodišče za ugotavljanje kombinatorike besedotvornih obrazil in preverjanje v drugih leksikalnih (slovarskih) virih in korpusih.

Med 666 iztočnicami je v slovar vključenih 19 medmetov, kar predstavlja 2,85 % vseh iztočnic. Medmetnih tvorjenk je le 38, in to predstavlja le 0,37-odstotni delež, od tega jih je 34 na prvi in 4 na drugi stopnji (Stramljič Breznik 2005: 505–520).

2.2 Podatke o tem, koliko drugih besednih vrst in njihovih tvorjenk je sposobno generirati 19 vključenih medmetnih iztočnic, pa nam ponuja raziskava v okviru projekta KOBOS, ki poteka v sodelovanju Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU, Inštituta Jožef Stefan iz Ljubljane in Filozofske fakultete Univerze v Mariboru.

Projekt je interdisciplinaren, saj združuje jezikoslovni in jezikovnotehnološki pristop. Osredinja se na analizo in opis družljivosti besedotvornih obrazil v okviru večstopenjske tvorbe, vzpostavlja raziskovalno področje morfotaktike. Metodologija, način obravnave in prikazi obrazilnih kombinacij se vzorujejo po delu Poljakinje Burkacke *Kombinatoryka sufiksalna w polskiej derywacji odrzeczownikowej* (Burkacka 2012). Tako zasnovana analiza omogoča predstavitev besedotvornega in pomenotvornega mehanizma sodobnega slovenskega jezika, saj bo lahko pokazala sistemsko predvidljivost tvorbe glede družljivosti priponskih obrazil in tudi njene morebitne omejitve.

V okviru jezikoslovnega dela projekta je bilo doslej opravljenih več raziskav. Tako je bilo raziskanih 34 besedotvornih sestavov glagolov čutnega zaznavanja. Izmed 751 tvorjenk je bilo izluščenih 76 različnih priponskih nizov (Kern 2020: 67–79).

Iz BSSJ je bilo analiziranih 122 feminativov s samostalnikom kot besedotvornim izhodiščem in ugotovljeno, da se feminativi nahajajo na drugi, tretji, četrti in celo peti stopnji tvorbe (Kern 2023: 197–205).

Analiza vzorca novega slovenskega besedja, povezanega s COVID-19, je pokazala, da je večina leksemov nastala z izpeljavo, znotraj katere se kot najproduktivnejši vzorec pojavljajo samostalniške izpeljanke na *-ost* z najpogostejše potrjeno priponsko kombinatoriko *-en-* + *-ost* (Polak, Voršič, Kern, Ulčar 2023). Kot kaže, tako sodobne (Stramljič Breznik 2021: 307–322) kot pretekle

³ V času nastajanja slovarja sta bila edina razpoložljiva korpusa Fida (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Inštitut Jožef Stefan, Založba DZS, d. d., Amebis, d. o. o.) in Nova beseda (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU).

epidemiološke razmere v 19. in začetku 20. stoletja (Ulčnik 2020: 31–49) niso prinašale med ljudi le duševnih, socialnih in ekonomskih stisk, ampak bogato jezikovno komunikacijo, ki je spodbujala nastajanje nove leksike in potrebo po povečani rabi strokovnega izrazja, ki se mora na celotnem slovenskem jezikovnem prostoru čim bolj enotno uporabljati. Pri tem velja izpostaviti, da je bilo poenotenje knjižne kranjščine in prekmurščine največji »jezikovni projekt« prve polovice 19. stoletja, do katerega je lahko prišlo, ko je Bleiweis odprl vrata Novic dopisovalcem z vseh slovenskih dežel avstrijskega dela monarhije in Slovencem na Ogrskem (Jesenšek 2023: 56).

V okviru projektnih raziskav so bile predstavljene tudi tvorbene značilnosti za pomensko skupino izmedmetnih glagolov, ki vsebujejo pomen oglašati se in drugotno tudi govoriti. Ekspresivni glagoli govorjenja so bili izbrani iz SSKJ2 z jasno sinhrono razvidno motivacijo iz medmeta. Najpogostejše in zelo predvidljivo zaporedje tvorjenk predstavlja model⁴ $I \rightarrow V \rightarrow Ad \rightarrow Adv$. Najdaljši šestostopenjski besedotvorni model z možnimi, a nepotrjenimi hipotetičnimi tvorjenkami je $I \rightarrow V \rightarrow Ad \rightarrow S \rightarrow S_d \rightarrow (S_f) \rightarrow (Ad): cvrk \rightarrow cvrč-ati \rightarrow cvrč-av \rightarrow cvrčav-ec \rightarrow cvrčavč-ek \rightarrow (cvrčavč-ica) \rightarrow (cvrčavčič-in)$, ki predstavlja v tej skupini izmedmetnih glagolov tudi najdaljši možni priponski niz, ustvarjen v procesu šeststopenjske izpeljave iz medmeta *cvrk*: *cvrč-av-č-k-ič-in* ter vključuje obrazila *-ati* + *-av* + *-ec* + *-ek* + *-ica* + *-in* (Stramljič Breznik 2023: v tisku). Prav tako (Stramljič Breznik, Markežič 2023: 29–43) je bilo na treh izbranih primerih moškospolskih tvorjenk s prevzetim obrazilom *-or* in njegovim alomorfom *-ator* prikazana variantnost feminativov v kombinatoriki obrazil *-ica* in *-ka*.

V jezikovnotehnološkem delu kot podpori za analizo besedotvornega sistema slovenskega jezika (Erjavec, Pranjic, Pelicon, Kern, Stramljič Breznik, Polak 2023) sta bili doslej predstavljeni izpeljava besedotvornih pravil in priponski nizi iz e-verzije BSSJ kot temeljne učne množice ter aplikacija le-teh na večja leksikalna vira, Sloleks in korpusu metaFida (mFida). Rezultati so pokazali, da so bila izpeljana pravila priponskih nizov, uporabljena v Sloleksu, pravilna v razponu od skoraj 22 % do 32 %. Priponski nizi, ki so bili uporabljeni v mFida, pa so zaradi številnih šumov pokazali izjemno nizek odstotek pravilnosti. Ker je morfološka segmentacija predpogoj za ugotavljanje strukture besedotvornih nizov, so bili uvedeni prvi avtomatizirani modeli oblikoslovne segmentacije za slovenščino (BiLSTM-CRF), ki dosegajo bistveno boljše rezultate kot predhodno uporabljeni orodji (Morfessor in MorfoChain).

⁴ Krajšave za besedne vrste, izhajajo iz latinskih poimenovanj: I – medmet, Ad – pridevnik, Adv – prislov, S – samostalnik, V – glagol. Druge krajšave: Se – sestavljenka, Skl – sklop, Z – zloženka.

3 Temeljni izsledki kvantitativne analize izmedmetne tvorbe

3.1 Opravljena je bila raziskava (Stramljič Breznik, Ledinek 2024: v tisku), ki podaja statistično podprte podatke o besedotvornih nizih in kombinatoriki desnih, tj. priponskih, obrazil izmedmetnih tvorjenk, katerih pojavitve so bile preverjane v združenem korpusu mFida, ki zajema 6 milijard pojavnic in združuje najpomembnejše javno dostopne slovenske korpuse ter omogoča enovito in pregledno iskanje po njih. V nadaljevanju strnjeno predstavljamo bistvene ugotovitve.

3.2 Pri izmedmetnih stopenjskih tvorjenkah je maksimalno število priponskih obrazil v nizu 4, takih nizov je zelo malo, na konkretnem gradivu le dva. Pričakovano več pa je tro- (20, tj. 26,32 %) oz. dvopriponskih nizov (54, ki predstavljajo 71,05 %), saj se njihovo število glede na tripriponske več kot podvoji. Sorazmerni temu so tudi deleži nastalih tvorjenk in njihovih potrditev v korpusu. Dvopriponski nizi s 75 tvorjenkami v BSSJ ustvarijo 75,76-odstotni delež izmedmetnih tvorjenk, ki so v 20,20-odstotnem deležu (20 tvorjenk) tudi korpusno potrjene. Pri pri tripriponskih znašata deleža 22,22 % (22 tvorjenk) in 7 korpusno potrjenih (7,07 %).

3.3 Med najtipičnejšimi besedotvornimi modeli v dvopriponskih nizih so (I,V,S) z 28 različnimi priponskimi kombinacijami. V tripriponskih nizih po številu različnih priponskih kombinacij (največkrat gre za po 4 različne kombinacije)⁵ zelo izenačeno nastopajo besedotvorni modeli I,V,Ad,S (npr. *-ati + -av + -ec; brbravec*); I,V,S,Ad (npr. *-ati + -ač + -ev; brenkačev*) in I,V,S,S (npr. *-ati + -ar + -stvo; brenkarstvo*). Štiripriponski nizi, kot že omenjeno, so redki. Zastopana sta le dva besedotvorna modela, vsak s po enim nizom: I,V,S,S,Ad (*-ati + -a + -ica + -ast; bunčičast*) in I,V,S,V,S (*-ati + -ika + -ariti + -enje*;⁶ *bucikarjenje*).

3.4 Med besedotvornimi podsestavi lahko glede na število priponskih kombinacij, število tvorjenk v BSSJ in število potrditev v korpusu mFida izpostavimo le naslednje.

Izmed šestnajstih v BSSJ prepoznanih besedotvornih modelov po številu priponskih kombinacij opazno prevladuje model I,V,S, ki z 28 kombinacijami predstavlja 36,84-odstotni delež s 43 tvorjenkami, od katerih jih je manj kot polovica (18) potrjenih v korpusu.

⁵ Kot ponazoritev izpostavljam le eno priponsko kombinacijo.

⁶ Tvorjenke z obrazilom *-nje* so vselej zapisane z ohranjeno pripono *-(a/e)-*, da se ohrani razvid tvorbe iz glagolov na *-a-ti*, *-i-ti* ali *-C-ti*.

Z 10,52-odstotnim deležem (po 8 priponskih kombinacij) nastopata modela I,V,V,Ad in I,V,V,S s po 10 oz. 12 tvorjenkami, vendar vmesno stopnjo lahko predstavljajo tudi predpanska obrazila glagolskih sestavljenk, npr. pri prvem (-*ati* + *za-Se* + *-n*: *bunkati* → *zabunkati* → *zabunkan* in podobno *zabrenkan*) oz. npr. pri drugem modelu (-*ati* + *za-Se* + *-anje*: *brenkati* → *zabrenkati* → *zabrenkanje*, enako *zabrbranje*, *zabunkanje*, *zabevskanje*). Tvorjenke nimajo potrditev v korpusu, kar ni presenetljivo, ker se glagolniki iz dovršnikov pojavljajo zelo redko.⁷ Po številu v BSSJ potrjenih besedotvornih kombinacij (7) in tvorjenk (7) izstopa še tip I,V,V,V (npr.: -*ati* + *za-Se* + *-lj-ati*; *zabrenkljati*) – tudi tukaj eno stopnjo tvorbe predstavlja sestavljenka –, vendar le z eno korpusno potrditvijo take tvorjenke. Preostali besedotvorni modeli predstavljajo praktično osamelce z eno priponsko kombinacijo, ki je v viru (BSSJ) potrjena z eno tvorjenko, a brez potrditve v korpusu mFida.

3.5 Na začetku izmedmetnih priponskih nizov najpogosteje nastopa glagol, ki v dvo-, tro- in štiripriponskih nizih najpogosteje nastopa z obrazilom -*ati*. Poleg -*ati* v dvopriponskih nizih nastopajo še obrazila -*kati*, -*ketati* in -*niti*. Kot končna obrazila pa najpogosteje nastopajo samostalniška obrazila, in sicer (53), s čimer predstavljajo skoraj 70-odstotni delež (69,74 %) zastopanosti. Temu primerno je v viru visoko tudi število tvorjenk (73), od tega je korpusno potrjenih 23, kar glede na druge besedne vrste predstavlja najvišji delež (85,19 %). V 14 priponskih nizih nastopajo kot končna tudi pridevniška obrazila. V primerjavi z zastopanostjo samostalniških obrazil je teh nizov 4-krat manj in predstavljajo 18,42 %. Število tvorjenk v viru (BSSJ) je 17, od tega so korpusno potrjene le 3, kar znaša 11,11 % vseh potrjenih tvorjenk.

Glagolska priponska obrazila nastopajo v 9 nizih (11,84 %) z 9 tvorjenkami, od katerih je korpusno potrjena le 1 (3,7 %).

3.6 Pogostost s tvorjenkami potrjenih priponskih nizov je obratno sorazmerna s stopnjo tvorbe: nižja kot je stopnja tvorbe, več tvorjenk jo potrjuje. V dvopriponskih nizih (skupno 54) med produktivne vzorce sodijo -*ati* + *-anje* (7 tvorjenk), -*ati* + *-a*, -*ati* + *-ač* in -*kati* + *-anje* s po 3 tvorjenkami. S po 2 tvorjenkama pa niza -*ati* + *-o* in -*ati* + *-n* (tudi prek glagolske sestavljenke), kar je praktično tudi predvidljivi del oblikoslovne paradigme tako predpanskih kot nepredpanskih glagolov. Preostalih 44 dvopriponskih nizov je enkratnic, potrjenih z 1 tvorjenko v BSSJ. Tretjestopenjske izmedmetne tvorjenke imajo 19 različnih nizov. Med njimi opazimo več skupnih obrazilnih nizov na prvi

⁷ V korpusu nastopi le nekaj osamljenih, zanemarljivih pojavitev, saj so dovršni glagolniki namreč mnogokrat rabljeni kot iztočnice za gesla v križankah (*potratenje*, *porabljene*) ali se pojavljajo v nelektoriranih besedilih neznanih avtorjev, ko govorec želi poudariti dovršnost glagolskega dejanja kot besedotvornega izhodišča, npr. *pobranje*, *pojedenje* (Marvin 2019: 265–266).

in drugi stopnji, npr. *-ati* + *-a* (4 priponski nizi); *-ati* + *-ika* (3 priponski nizi), *-ati* + *-av* (2 priponska niza), ki se na tretji stopnji obrazilno zelo različno razpršijo. Večinoma so potrjeni le z 1 tvorjenko, izjemi sta *-ati* + *-a* + *-ast* in *-ati* + *-a* + *-ica* s po dvema. Štiristopenjski izmedmetni niz tvorjenk je redek, v BSSJ potrjen zgolj s tremi kombinacijama priponskih obrazil, ki imajo po eno potrjeno tvorjenko (*bunčičast*: *-ati* + *-a* + *-ica* + *-ast*; *bucikarjenje*: *ati* + *-ika* + *-ariti* + *-enje*; *štrbunkljanje*: *Skl* + *-ati* + *-lj-ati* + *-anje*).

4 Kvalitativna analiza izmedmetne tvorbe

4.1 V kvantitativni analizi smo predstavili temeljne izsledke o besedotvornih modelih v dvo-, tro- ali štiripriponskih nizih ter število v BSSJ oz. v korpusu potrjenih tako strukturiranih višjestopenjskih izmedmetnih tvorjenk. V nadaljevanju pa se posvečamo kvalitativni analizi, v kateri nas zanima, katere pomenske skupine tvorjenk si sledijo znotraj najpogostejših priponskih nizov.

4.2 Pomenske lastnosti prvostopenjskih tvorjenk

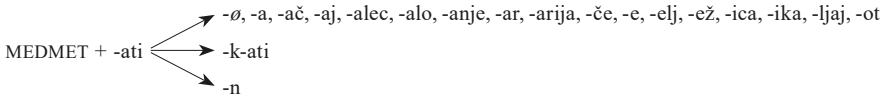
Kot smo ugotovili (3.5), je za izmedmetno tvorbo značilno, da se na prvi stopnji tvorbe najpogosteje pojavljajo glagolske izpeljanke s prevladujočim obrazilom *-ati* (40 priponskih nizov), sledi *-ketati* (5), *-kati* (4), *-niti* (1). Upošteva je pomensko delitev glagolov (Žele 2001: 188–229) in njihovo mesto v pomenski mreži (Zupan 2013), ugotavljamo, da gre najpogosteje za glagole, ki pripadajo najširši skupini tvornih dejanjskih glagolov s skupnim povezovalnim primitivom *delati*. Sicer so večinsko iz podskupine govorjenja oz. sporočanja, ki vključuje izmenjavanje sporočil s spuščanjem živalskih glasov (*bevskati*, *blejati*, *bevkatī*), pomenijo lahkotno, nepomembno govorjenje (*brbrati*), pri uporabi sile oddajanje značilnega glasu (*bunkati*, *bucati*) ali ustvarjanje z igranjem na inštrument (*brenkati*).

Izjemoma je na prvi stopnji tvorbe nastopajoč tudi medmetni sklop, ki pa na drugi stopnji tvorbe prav tako generira glagolsko tvorjenko z obrazilom *-niti* (2 niza). Ker so najproduktivnejša prvostopenjska obrazila izmedmetnih podstav glagolska, bo vidik družljivosti in pomenskega sosledja tvorjenk od prve do četrte, tj. v danem primeru najvišje možne stopnje, sledil temu načelu.

4.3 Pomenske lastnosti drugostopenjskih tvorjenk v dvopriponskih nizih

Prvostopenjsko glagolsko obrazilo *-ati* je na drugi stopnji tvorbe izjemno družljivo predvsem s samostalniškimi obrazili (16), redkeje s pridevniškimi (1) ali glagolskimi (1).

Prikaz 1: Obrazilna družljivost prvostopenjskih izmedmetnih glagolov na *-ati*

Samostalniška obrazila kažejo, da so kot drugostopenjske najpogostejše tvorjenke s pomeni dejanja (*bevsk-ø*; *bevsk-anje*, *brenk-anje*,⁸ *štrbunk-anje*), medtem ko bi tvorjenko *brenk-arija* lahko interpretirali ne samo kot dejanje, ampak tudi kot izpeljanko iz samostalnika na *-ar* s pomenom lastnost oz. boljše značilnost osebe.

Izglagolske tvorjenke s pomeni vršilca dejanja so zastopane z obrazili *-ač* (*brenkač*), *-alec* (*brenkalec*), *-ar* (*brenkar*), *-aj* (*brenkaj*), *-ež* (*bunkež*), *-elj* (*bunkelj*), *-če* (*blejče*), *-e* (*brbre*). Posebej redke in ekspresivne v smeri slabšalnosti so za poimenovanje osebe lahko *brenkaj*, *bunkelj*, *brbre* in *blejče*, ki so iz Besedišča slovenskega jezika (BSJ).⁹ Pomen rezultat dejanja imajo tvorjenke na *-ot*, *-a* in *-ljaj* (*brenkot*, *bunka*, *brenkljaj*), vršilnik oz. predmet dejanja pa obrazilo *-alo* (*brenkalo*). Ženskospolski obrazili izražata manjšalnico (*-ica*: *bunčica*) in pomen sredstva dejanja (*-ika*: *bucika*).

Izglagolska glagolska in pridevniška tvorjenka na drugi stopnji nastopata z modifikacijskim pomenom 'nekoliko, rahlo bucati' (*buc-k-ati*) in deležniškim pomenom na *-n* (npr. *bunka-n*, *brenka-n* ipd).¹⁰

Korpusno potrjene so redke tvorjenke z dvočlenskimi nizi, npr.: *-ati* + *-anje* ima 4 potrditve za glagolnike iz nepredponskih glagolov, obrazilne kombinacije *-ati* + *-ø/-a/-ač* imajo po 2 potrditvi. Z 1 potrditvijo so nizi *-ati* + *-alec/-alo/-elj/-ež/-ica/-ika/-k-ati* in nekaj takih, ki imajo v nizu tudi predponsko obrazilo (npr. *-ati* + *na-S* + *-anje*), preostali nizi pa ostajajo brez pojavitev tvorjenk.

Prikaz 2: Obrazilna družljivost prvostopenjskih izmedmetnih glagolov na *-kati*

Iz medmeta *bev* je motiviran glagol *bevhati*, iz njega pa nastajajo tvorjenke s pomenom dejanja ali rezultata dejanja (*bevsk-ø*, *bevsk-anje*, *bevsk-ot*), iz BSJ je tvorjenka *bevsk-la* s hipotetičnim slabšalnim pomenom za vršilko dejanja.

⁸ Glagolniki so hipotetično možni tudi na višji stopnje tvorbe iz predponjenih glagolov, a so praktično brez potrditev v živi rabi (npr. *nabunk-anje*, *odbrenk-anje*, *obrenk-anje*, *prebunk-anje*, *pribevsk-anje*, *razbrbr-anje*, *zabrenk-anje*, *štrbunk-anje*), zato pa so kot del predvidljive glagolske tvorbene paradigme z večjo možnostjo rabe tovrstni glagolniki iz nepredponskih glagolov (*bunk-anje*, *brenk-anje*, *brenk-anje*, *bunk-anje*, *bevsk-anje*, *brbr-anje*, *brenk-anje*).

⁹ BSJ za zbrane besede vsebuje samo oblikoslovne, ne pa tudi pomenskih podatkov.

¹⁰ Deležniki na *-n* so v viru v vseh primerih tvorjeni iz glagolske sestavljenke, ki s predponskim obrazilom zvišuje stopnjo tvorbe, vendar je podobno kot pri glagolnikih tudi deležnik na *-n* predvidljivi del oblikoslovno-besedotvorne paradigme nepredponskih glagolov (*(iz)bevška-n*, *(od)brenka-n*, *(na/o/po/pre/za)bunka-n*).

Predstavljeni nizi ostajajo brez korpusnih potrditev.

Prikaz 3: Obrazilna družljivost prvostopenjskih izmedmetnih glagolov na *-ketati* in *-niti*

MEDMET + *-ketati* ———> *-ø*, *-ača*, *-alec*, *-anje*, *-aš*
-niti ———> *-enje*, *-ø*, *-elj*

Prvostopenjska glagolska izpeljanka *beketati* je motivirana iz medmeta *be*. Iz glagola nastanejo drugostopenjske samostalniške izpeljanke s pomenom dejanja ali rezultata (*beket-anje*, *beket-ø*), vršilca dejanja (*beket-alec* in *beket-aš*) s prizvokom slabšalnosti za podspol človeško. Tudi izpeljanka *beket-ača* je kot predhodni moški tvorjenki iz BSJ, zato pomensko ni razvidno, ali gre za vršilko dejanja (oseba ali žival), ki *beketa*. Prav tako tudi ni slovarsko potrjena oblika *beket-ač*, ki bi nedvoumno kazala, da gre za feminativno izpeljanko. Vse tri tvorjenke so lahko razumljene slabšalno, saj je pogosto, da so medmetno motiviranimi glagoli navadno sopomenske slabšalnice za glagole govorjenja, ki se stereotipno pripisujejo ženskam, redkeje moškim (Stramljič Breznik 2018: 27–43).

Dovršni glagol *brenkniti* je v nizu povezljiv le s svojo najnaravnejšo izpeljanko, tj. glagolnikom na *-enje*. Iz dovršnika lahko nastane tvorjenka s pomenom rezultat dejanja (*štrbunk-ø*) ali predmet dejanja (*štrbunk-elj* BSJ), če sklepamo po pog. *bing-elj* ‘kar visi, binglja’.

Z eno pojavitvijo sta korpusno potrjena niza *-ketati* + *-ø* (*beket*) in *ketati* + *-anje* (*beketanje*).

4.4 Pomenske lastnosti drugo- in tretjestopenjskih tvorjenk v tropriponskih nizih

Vsi tropriponski nizi z obetavnejšo nadaljnjo kombinatoriko priponskega niza se seveda tudi v tem primeru začnejo z glagolom na *-ati* na prvi stopnji (gl. 4.2). Trdnejši dvostopenjski nizi, ki so družljivi z nadaljnjimi obrazili na tretji stopnji tvorbe, so po pogostosti: *-ati* + *-a* (4), *-ati* + *-ika* (3), *-ati* + *-av*; *-ati* + *-lj-ati* (2) in *-ati* + *-ar* (1).

Prikaz 4: Obrazilna družljivost prvostopenjskih izmedmetnih glagolov na *-ati* z večkrat pojavljajočimi se drugostopenjskimi priponskimi obrazili, družljivimi z več obrazili na tretji stopnji tvorbe

MEDMET + *-ati* + *-a* ———> *-ica*, *-ača*, *-ula*, *-ast*
-ati + *-ika* ———> *-ariti*, *-ast*, *-in*
-ati + *-av* ———> *-ec*, *-ost*
-ati + *-lj-ati* ———> *-anje*, *-av*
-ati + *-ar* ———> *-stvo*

Kot drugostopenjske tvorjenke, ki odpirajo možnosti tretjestopenjske tvorbe, najpogosteje nastopajo samostalniške tvorjenke s pomenom vršilca dejanja (*brenk-ar*), rezultata dejanja (*bunk-a*), sredstva dejanja (*buc-ika*). Le po enkrat sta izhodišči za tretjestopenjsko tvorbo pridevnik na *-av*, izražajoč nagnjenosti k določenemu dejanju (*bev-k-av*), in modificiran glagolski pomen v smislu umanjšanja glagolskega dejanja (*brenk-lj-ati*).

Na tretji stopnji je, kot že omenjeno, z največ obrazili družljiva kombinacija *-ati + -a* (4), ki omogoča tvorbo manjšalnic (*bunk-ica*, *bunč-ica*), slabšalnic (*bunk-ača*, *bunk-ula*) in lastnostnih pridevnikov na *-ast* (*bunk-ast*, *bunf-ast*), ki so večinsko tudi korpusno potrjene. Dvopriponski niz s po 3 obrazilnimi kombinacijami na tretji stopnji je *-ati + -ika*, ki odpira tvorbeno možnost tvorjenkam s pomenom glagolskega dejanja (*bucik-ariti*), lastnosti (*bucik-ast*) in svojine (*bucik-in*). Le slednji dve tvorjenki sta tudi korpusno potrjeni. S po dvema obraziloma na tretji stopnji tvorbe sta družljiva še priponska niza *-ati + -av* in *-ati + -lj-ati*. Prvi iz pridevniške lastnosti omogoča tvorbo nosilca lastnosti (*brbrav-ec*) in abstraktne značilnosti (*brbrav-ost*), vendar brez korpusnih potrditev. Drugi iz modificiranega glagola pa glagolnik (*brenklj-anje*) in lastnost na *-av* (*brenklj-av*), ki prav tako nista korpusno potrjena. Dvopriponski niz *-ati + -ar* pa kaže mogoč, a v rabi nepotrjeno tretjestopenjsko kombinacijo z obrazilom *-stvo* (*brenkar-stvo*) s pomenom značilnega stanja.

4.5 Pomenske lastnosti tvorjenk v štiripriponski nizih

S prvostopenjsko glagolsko tvorjenko na *-ati* nastopata tudi po gradivu BSSJ najdaljša štiripriponska niza, pri čemer četrstopenjski tvorjenki ostajata brez korpusne potrditve.

Prikaz 5: Obrazilna družljivost prvostopenjskih izmedmetnih glagolov na *-ati* z obrazili v štiristopenjskih nizih

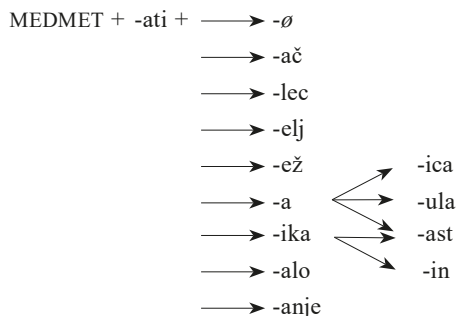
MEDMET + *-ati + -a + -ica + -ast*
-ati + -ika + -ariti + -enje

V prvem nizu izglagolska drugostopenjska tvorjenka s pomenom rezultata dejanja (*bunk-a*) omogoča tvorbo glasovno premenjene manjšalnice (*bunč-ica*) in iz nje lastnostno pridevniško tvorjenka na *-ast* (*bunčič-ast*). Drugi niz iz prvostopenjske glagolske tvorjenke na *-ati* na drugi stopnji tvori samostalnik s pomenom sredstva dejanja (*buc-ika*), le-ta omogoča tvorbo tretjestopenjske glagolske tvorjenke (*bucik-ariti*) in iz nje se po predvidljivem tvorbenem vzorcu tvori še samostalniška izpeljanka s pomenom dejanja (*bucikarj-enje*).

5 Produktivnost izmedmetnih priponskih nizov

Izmedmetni tvorbeni modeli, oblikovani na podlagi gradiva BSSJ za črko b, so bili avtomatsko preizkušani na gradivu korpusa mFida. Pokazalo se je, da je največ korpusno ustreznih potrditev s tvorjenkami imela kombinatorika priponskih obrazil, ki se začne s prvostopenjskim izglagolskim obrazilom *-ati*. Družljivo je z devetimi priponskimi obrazili drugostopenjskih samostalniških tvorjenk: *-ø* (*bevsk*, *brenk*), *-ač* (*brenkač*, *bevškač*), *-()lec* (*brenkalec*), *-elj* (*bunkelj*, *štrkelj*), *-ež* (*bunkež*), *-a* (*bunka*, *bumfa*), *-ika* (*bucika*), *-alo* (*brenkalo*), *-()nje* (*brenkanje*, *bevskanje*, *bunkanje*, *brbranje*, *hrskanje*, *klapanje*, *klokanje*, *kokanje*, *ohanje*, *ščekanje*,¹¹ *ščinkanje*,¹² *tapanje*), vendar le dve izmed njih imata nadaljnjo s primeri tvorjenk potrjeno tretjestopenjsko kombinacijo, in sicer *-a* z *-ica* (*bunkica*, *bunčica*), *-ula* (*bunkula*) in *-ast* (*bunkast*) ter *-ika* s pridevniškima *-ast* (*bucikast*) in *-in* (*bucikin*).

Prikaz 6: Korpusno potrjena kombinatorika izmedmetnega obrazila *-ati*

6 Sklep

Na podlagi devetnajstih medmetnih iztočnic v BSSJ ugotavljamo, da medmeti tvorijo največ dvo- in tropriponskih nizov, medtem ko so štiripriponski nizi (in s tem četrta stopnja izmedmetnih tvorjenk) izjemno redki. V vsakem izmed nizov nastopajo tipični besedotvorni modeli s stališča besednovrstnosti tvorjenk, pri čemer je na prvi stopnji prevladujoče izhodišče izmedmetna glagolska tvorjenka. Slednja odpira zmožnost kombinacije s precej številnimi obrazili drugostopenjskih samostalniških tvorjenk, a le redke med njimi ponujajo možnost nadaljnje, tj. tretjestopenjske tvorbe.

¹¹ Izmedmetno tvorbo (torej medmet *šček*) potrjuje naslednja konkordanca iz korpusa mFida: *Petru se je zdelo, da sliši ščekanje ostrih lisičjih zob.*

¹² Glagolnik od *ščinkati* < oglašati se z medmetom *ščin*. Fran.si.

Pregledali smo dvo-, tro- in štiričlenske nize priponskih obrazil s stališča pomenskih skupin tvorjenk, ki si v njih sledijo. Tako iz prvostopenjskih glagolskih tvorjenk predvidljivo nastajajo take drugostopenjske samostalniške, ki imajo najpogostejše pomen dejanja (glagolniki), sledijo jim tvorjenke s pomenom vršilec dejanja, sledijo izpeljanke s pomenom rezultat dejanja, še redkeje pa vršilnik oz. predmet dejanja.

Tretjestopenjske tvorjenke, nastale iz drugostopenjskih samostalniških, so v danih primerih s pomenskega vidika manjšalnice, slabšalnice ali pridevniki s pomenom podobnosti na *-ast*, redkeje svojine na *-in*. Drugostopenjska pridevniška tvorjenka je izhodišče za tretjestopenjski samostalniški tvorjenki s pomenom nosilca lastnosti ali abstraktne značilnosti na *-ost*, medtem ko drugostopenjsko glagolsko izhodišče ponuja tipično izglagolsko tvorbeno paradigmo, ki ju v danih primerih izmedmetne tvorbe predstavljata glagolnik in lastnostni pridevnik na *-av*.

Kot četrtestopenjski tvorjenki se pojavita samostalniška tvorjenka s pomenom dejanja, ki ima za svojega besedotvornega predhodnika lahko le glagol, in lastnostni pridevnik z obrazilom *-ast*, ki kaže na podobnost in ima za svojega predhodnika samostalniško manjšalnico.

Vzorec izmedmetnih tvorjenk v BSSJ je premajhen, da bi lahko na podlagi te analize izpeljali posplošitve tako na ravni obrazilne kombinatorike kot trdnosti pomenskega sosledja tvorjenk v predstavljenih priponskih nizih. Vsekakor pa so nekateri dvo- in tropriponski nizi (prikaz 6) že ustaljeni v splošni jezikovni rabi, ker omogočajo besedotvorno modeliranje, potrjeno v korpusu mFida.

VIRI IN LITERATURA

Iwona BURKACKA, 2012: *Kombinatoryka sufiksalna w polskiej derywacji odrzeczownikowej*. Warszawa: Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

Tomaž ERJAVEC, Marko PRANJIC, Andraž PELICON, Boris KERN, Irena STRAMLJIČ BREZNIK, Senja POLLAK, 2023: Automating derivational morphology for Slovenian. *eLex 2023: electronic lexicography in the 21st century: proceedings of the eLex 2023 conference. Lexical Computing CZ*. Ur. M. Medved, M. Měchura, C. Tiberius, I. Kosem, J. Kallas, M. Jakubiček, S. Krek. 449–465. Na spletu. (17. 4. 2024).

Fran. Slovarji inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. <https://fran.si/> (17. 4. 2024).

Gigafida 2.0, referenčni korpus pisne standardne slovenščine. <https://viri.cjvt.si/gigafida/> (17. 4. 2024).

Marko JESENŠEK, 2023: Rokopis učitelja Bertalana Koczuvana iz leta 1879/80 Domočina, ország (država), pravice i dlužnosti purgarov. 1879/80. Koczuván Bertalan, učitelj. *Slavia Centralis* 16/2, 36–65.

Tatjana MARVIN DERGANC, 2019: O glagolskem vidu pri izpeljavi samostalnikov za poimenovanje dejanja in vršilca dejanja v slovenščini. *Philological studies* 17/2, 251–261.

MetaFida 1.0, združeni korpus. <https://www.clarin.si/noske/> (17. 4. 2024).

Boris KERN, 2017: *Stopenjsko besedotvorje (Na primeru glagolov čutnega zaznavanja)*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU, ZRC SAZU.

Boris KERN, 2020: Obrazilna kombinatorika v besedotvornih sestavih glagolov čutnega zaznavanja. *Pogled v jezik in iz jezika: Adi Vidovič Muha ob jubileju*. (Mednarodna knjižna zbirka Zora, 133). Ur. Mira Krajnc Ivič, Andreja Žele. Maribor: Univerzitetna založba. 67–79.

Boris KERN, 2022: Besednodružinski slovar slovenskega jezika kot tujega jezika. *Slavistična prepletanja 4*. Ur. Gjoko Nikolovski, Natalija Ulčnik. Maribor: Univerzitetna založba. 153–168. <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/698> (17. 4. 2024).

Boris KERN, 2023: Feminativi v izsamostalniških besedotvornih nizih. *Naslavljanje raznolikosti v jeziku in književnosti*. (Zbornik Slavističnega društva Slovenije, 33). Ur. Jožica Jožef Beg, Mia Hočevar, Neža Kočnik. 197–205.

Domen KRVINA, Andreja ŽELE, 2017: O medmetih, zlasti o njihovih razločevalnih lastnosti: poudarjen slovarski vidik. *Slavistična revija* 65/2, 201–28.

Владимир. В. ЛОПАТИН, Игорь С. УЛУХАНОВ, 2016: *Словарь словообразовательных аффиксов современного русского языка*. Москва.

[Vladimir. V. LOPATIN, Igor' S. ULUHANOV, 2016: *Slovar' slovoobrazovatel'nyh affiksov sovremennogo russkogo jazyka*. Moskva.]

Martin OLOŠTIK, Martina IVANOVÁ (ur.), 2021: *Slovník slovotvorných prostředků v slovenčine*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta.

Senja POLLAK, Senja, Ines VORŠIČ, Boris KERN, Matej ULČAR, 2023: Novel Slovenian COVID-19 vocabulary from the perspective of naming possibilities and word formation. *eLex 2023: electronic lexicography in the 21st century (eLex 2023): proceedings of the eLex 2023 conference*. Lexical Computing CZ. Ur. Marek Medved' et al. 419–438. <https://ellex.link/ellex2023/wp-content/uploads/90.pdf> (17. 4. 2024).

Marko SNOJ, 2022: Prispevki k slovnici slovenskih medmetov. *Slavistična revija* 70/3, 237–253.

Marko SNOJ, Andreja ŽELE, 2022: Merila za razločevanje med medmeti in členki. *Slavistična revija* 70/4, 557–572.

Miloslava SOKOLOVÁ, Gustáv MOŠKO, František ŠIMON, Vladimír BENKO, 1999: *Morfematičský slovník slovenčiny*. Prešov: Náuka.

Mirosław SKARŻYŃSKI M. (ur.), 2004: *Słownik gniazd słowotwórczych współczesnego języka ogólnopolskiego*, t. 3–4. Kraków.

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2004: *Besednodružinski slovar slovenskega jezika: poskusni zvezek za iztočnice na B*. Maribor: Slavistično društvo.

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2005: Kvantitativne lastnosti slovenskega tvorjenega besedja v poskusnem besednodružinskem slovarju za črko B. *Slavistična revija* 53/4, 505–520.

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2012: Medmeti kot besedotvorni potencial. *Tvorba reči i njeni resursi u slovenskim jezicima: zbornik radova sa četrnaeste međunarodne naučne konferencije Komisije za tvorbu reči pri Međunarodnom komitetu slavista*. Ur. Rajna Dragičević. Beograd: Filološki fakultet. 341–352.

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2013a: Besedotvorna produktivnost posnemovalnih medmetov za zvoke naprav v slovenščini. *Slavia Meridionalis* 13, 97–107.

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2013b: Medmeti kot sestavine frazemov. *Frazeološka simfonija: sodobni pogledi na frazeologijo* Ur. Nataša Jakop et al. Ljubljana: Založba ZRC. 125–133.

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2014a: *Medmeti v slovenskem jeziku*. Maribor: Založba Pivec.

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2014b: Medmet kot besedna vrsta v slovnicih opisih slovenskega jezika. *Slavistična revija* 62/1, 17–37.

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2018: Ženske ne povedo nič pametnega: jezikovnokorpusna analiza stereotipa. *Jezikoslovni zapiski* 24/1, 27–43.

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2021: Pandemija koronavirusa – zunajjezikovni dejavnik jezikovne ustvarjalnosti. *Slowotwórstwo w przestrzeni komunikacyjnej*. Ur. Paweł KOWALSKI. Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk. 307–322.

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, 2023: Izmedmetna tvorba glagolov – tvorbene značilnosti skupine s pomenom ‘oglašati se in govoriti’. (V tisku).

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, Nina LEDINEK, 2024: Kvantitativni podatki o besedotvornih modelih in priponskih nizih izmedmetnih tvorjenk v Besednodružinskem slovarju slovenskega jezika za iztočnice na b. (V tisku).

Irena STRAMLJIČ BREZNIK, Tjaša MARKEŽIČ, 2023: Primer obrazilne konkurenčnosti feminativov na *-ica* in *-ka* pri moškospolskih tvorjenkah na *-or* in *-ator*. *Južno-slovenski filolog* 79/1, 29–45. <https://www.isj.sanu.ac.rs/wp-content/uploads/2023/07/JF-79-1-PRINT-1.pdf> (17. 4. 2024).

SSKJ1: *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. ¹1970–1991. <https://fran.si/> (17. 4. 2024).

SSKJ2: *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. ²2014. <https://fran.si/> (17. 4. 2024).

Zbyněk ŠÍŠKA, 2005: *Bázový morfematický slovník češtiny*. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta.

Jože TOPORIŠIČ, ⁴2000: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.

Natalija ULČNIK, 2020: Podoba epidemije v starejših poljudnostrokovnih in publicističnih besedilih. *Slavia Centralis* 13/2, 31–49.

Ada VIDOVIČ MUHA, 1988: *Slovensko skladenjsko besedotvorje ob primerih zložen*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Ada VIDOVIČ MUHA, 2000: *Slovensko leksikalno pomenoslovje: govorica slovarja*. (Razprave Filozofske fakultete). Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

Ada VIDOVIČ MUHA, ²2011: *Slovensko skladenjsko besedotvorje*. (Razprave Filozofske fakultete). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Ada VIDOVIČ MUHA, ²2013: *Slovensko leksikalno pomenoslovje. Govorica slovarja*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, Partizanska knjiga.

Ada VIDOVIČ MUHA, 2021: *Slovensko leksikalno pomenoslovje*. 1. e-izd. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-QSVADS5P> (17. 4. 2024).

Jure ZUPAN, 2013: *Pomenska mreža slovenskih glagolov*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

Andreja ŽELE, Varja CVETKO-OREŠNIK (ur.), 2001: *Vezljivost v slovenskem jeziku (s poudarkom na glagolu)*. (Zbirka *Linguistica et philologica*, 4). Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

QUALITATIVE CHARACTERISTICS OF SUFFIX SETS IN DERIVATIVES
FROM INTERJECTIONS IN THE *SEMANTIC-FIELD DICTIONARY OF THE
SLOVENIAN LANGUAGE FOR ENTRIES IN B*

The present article begins with the introduction of the traditional and more recent classifications of semantic groups of interjections, the latter being adapted for the needs of dictionary explanations. It then describes the word-forming capabilities of these interjections. Our research is generally placed in the context of morphotactic studies in Slovene linguistics implemented within the interdisciplinary project Combinations of Word-Formation Affixes in Slovenian (KOBOS). Here, it presents the results of the linguistic or linguistic-technological analyses based on material from the Semantic-Field Dictionary of the Slovenian language for Entries in B (BSSJ). We first briefly describe the basic findings of the quantitative analysis of derivatives of interjections from the perspective of typical word-formation models, the length of suffix sets, the first or last suffixes in the set, and the proportion of corpus-confirmed derivatives derived by the combinations of suffix forms presented in the study. Then, we focus on the qualitative analysis of derivatives of interjections, in which we put forward a detailed presentation of both the combinations of suffix forms at the second, third and a rare fourth degree of formation, as well as the semantic groups of derivatives that follow each other in the degrees of formation. Although the sample from the BSSJ is too small to provide major generalizations about derivatives of interjections regarding the level of suffix combinations or the strength of the semantic sequence of word formations according to the suffix sets, we can observe that some of the analyzed two- and three-suffix sets function as productive word-formation models, as they also occur in the metaFida corpus.